

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет мистецький

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

ЖИВОПИС

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (Т.М. Стрітьєвич)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Розробник: доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Пунгіна О.А

Ел. адреса:

Інша контактна інформація:

1. Опис дисципліни

Назва дисципліни:	ЖИВОПИС
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	Обмеження немає
Курс:	2
Семестр:	4

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	5,5
Блоків (модулів) –	1
Загальна кількість годин –	165
Тижневих годин для денної форми навчання:	5
Лекції	2 год.
Практичні, семінарські	
Лабораторні	86 год.
Самостійна робота	77
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	
Вид підсумкового контролю:	Д.залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	рисунок, графіка, композиція, скульптура, дпм, кольорознавство

1. Анотація до курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «живопис» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є реалістичний живопис, особливості та закономірності зображення предметів, об'єктів та явищ довколишнього світу засобами реалістичного живопису, моделювання об'єму, простору, передача колірного стану та освітлення в олійному живописі. Програма навчальної дисципліни в другому семестрі другого курсу передбачає вивчення таких розділів:

1. Натюрморт
2. Портретне зображення

Вивчення предмету сприятиме опануванню професійною майстерністю й умінням використовувати набуті знання в подальшій реставраційній та творчій діяльності.

2. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни - закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок зображення різних об'єктів і середовища, отримання основних відомостей про виконання живописного зображення голови та півфігури людини й практичне засвоєння технік та прийомів живопису. Розвиток колористичного бачення та вміння створювати і передавати художній образ засобами живопису.

4. Завдання вивчення дисципліни

Основним під час вивчення курсу є ознайомлення студентів із завданнями портретного зображення, де моделлю є натюрморт і голова.

- вивчення закономірностей природи;
- усвідомлення принципів та методів реалістичного зображення об'єктів та явищ засобами живопису;
- опанування уміннями та навичками колористичного трактування художнього зображення, передачі стану і настрою;
- оволодіння етапами виконання живописного зображення, виразними засобами живопису.
- підвищення культури сприйняття студентів та формування високих естетичних потреб;
- розвиток творчих здібностей на основі пізнання різних рівнів художнього образу;
- оволодіння етапами виконання живописного портретного зображення засобами олійного живопису;
- розвиток цілісного сприйняття.

5. Результати навчання

Знання

- Знання матеріалів, техніки та прийомів олійного живопису, принципів та методів реалістичного живописного зображення;
- Знання методики виконання живописного твору;
- Знання закономірностей повітряної перспективи, особливостей колориту, матеріалів та технік живопису;
- Знання виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення;
- усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу;
- Може аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі;
- Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу

Уміння

- Уміє застосовувати різноманітні мистецькі техніки, вміти зобразити голову, півфігуру, фігуру людини;
- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології живопису;
- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою засобами живопису; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення
- Вміння визначати й оцінювати образотворчу діяльність у системі часово-зорових мистецтв, володіти образотворчою грамотою, фаховою термінологією, теорією і методикою живопису, вміти аналізувати художні твори за різними критеріями;
- Відповідно передає характер освітлення, світлотінь, тон, матеріальність,
- Самостійно аналізує та komponує зображення в аркуші
- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології рисунка;
- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

Комунікація

- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі
- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики
- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з рисунку.

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).
- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведені у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань.
- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.
- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (теми) чи змісту лабораторних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або через будь-яку систему повідомлень. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (теми). Тому для виконання вимог курсу (теми) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковими для читання, аналізу, перегляду матеріалами чи текстами. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.
- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують (підбирають) наочний матеріал, переглядають відео, закінчують та виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.
- Виконання практичних завдань для самоконтролю є обов'язковими для кращого засвоєння (виконання) навчального матеріалу. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами

знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.

- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7. Зміст дисципліни.

Тиждень	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1-3.	Тема 1: Простий натюрморт з 2 – 3 предметів на нейтральному тлі. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення	лаб. заняття	наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	<i>10 год.</i> Простий натюрморт з 2 – 3 предметів на нейтральному тлі. <i>Формат 50x40.</i>	10	<i>8 год.</i>
Тиж. 4-8.	Тема 2. Простий натюрморт в техніці олійного живопису. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення	лаб. заняття	наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	<i>10</i> Простий натюрморт в техніці олійного живопису. <i>Формат 50x40.</i>	10	<i>10</i>
Тиж. 8-14	Тема 3. Етюд постановки світлих предметів на темному тлі. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення	лаб. заняття	наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	<i>14</i> Етюд постановки світлих предметів на темному тлі. <i>Формат 50x40.</i>	10	<i>12</i>
Тиж. 14-17	Тема 4. Етюд постановки складного різнофактурного тематичного натюрморту. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення	лаб. заняття	наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	<i>10</i> Етюд постановки складного різнофактурного тематичного натюрморту. <i>Формат 50x40.</i>	11	<i>14</i>

Тиж. 18-20.	Тема 5. Натюрморт з гіпсовим симетричним орнаментом на світлому колірному тлі. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення	лаб. заняття	наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	10 Натюрморт з гіпсовим симетричним орнаментом на світлому колірному тлі. <i>Формат 50x40.</i>	15	14
	Тема 6. Натюрморт з гіпсовою маскою Венери. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення		наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	10 Натюрморт з гіпсовою маскою. <i>Формат 50x40.</i>	15	16
	Тема 7. Етюд голови натурника. <i>Формат 50x40.</i> - композиційний пошук у форматі - конструктивна побудова зображення - виконання підмальовку - колірне вирішення - узагальнення		наочність 1.Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503с 3. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.	13 Етюд голови натурника. <i>Формат 50x40.</i>	10	12

8. Література для вивчення дисципліни.

Основна:

1. Зайцев А.С. Наука о цвете и живопись.- М.: Искусство, 1986. – 158 с.
2. Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503 с.
3. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству/Шаров В.С. - М.: Эксмо, 2014. – 648 с.
4. Яшухин Я.П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.

Додаткова:

1. Голубева О.Л. Основы композиции. - М.: Искусство, 2004.
2. Дідик Н. Основы композиции: навчальний альбом-посібник. – Ужгород: видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.
3. Зингер Л.С.советская портретная живопись. 1917 – начала 1930-х годов. – М.: Изобразительное искусство, 1978. – 296 с.
4. Зингер Л.С.советская портретная живопись. 1930-х – конца 1950-х годов. – М.: Изобразительное искусство, 1989. – 320 с.
5. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись. - М.: Академия, 2000.

6. Малютин С. Избранные произведения: Альбом / Авт. составитель Голынец Г.В. – М.: Советский художник, 1987.
7. Олена Кульчицька. Графіка, малярство, ужиткове мистецтво: Альбом-каталог. – Львів – Київ: «Апріорі», «Майстер книг», 2013. – 389 с.
8. Репин И. из собрания государственной третьяковской галереи / авт. составитель Чурак Г.С.. – М.: Изобразительное искусство, 1987. – 48 с.
9. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутков / Сост. Н. Н. Ростовцев и др.- М.: Просвещение, 1989.- 207 с.
10. Русская портретная живопись: Альбом (на англ.). – Ленинград: Аврора, 1991.
11. Серебрякова З. Избранные произведения: Альбом / Авт. составитель Т.А.Савицкая – М.: Советский художник, 1988. – 176 с.
12. Сайдевей Я., Гер А., Хортон Дж., Монахин П., Уайзман О. Рисунок и живопись. Полный курс обучения. – М.: ЗАО «БММ», 2011. – 352 с.
13. Чуйков С. Из собрания государственной третьяковской галереи / авт. составитель Полищук Э.А. – М.: Изобразительное искусство, 1986. – 48 с.
14. Школа изобразительного искусства. - М.: Изобразительное искусство, 1986.–Т. 1 – 10

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані за лабораторні і самостійні роботи та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Кількість балів за залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань та повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- композиція та тонове вирішення зображення має будуватися на закономірностях, принципах і відповідних правилах організації простору;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;

Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів під час складання блоків і 40 – балів за екзамен, чи 100 за складання блоків перегляд (залік).

Дф. Залік - 4 семестр

Поточний контроль знань							залік /перегляд
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
10	10	10	11	15	15	10	100

10. Підсумковий контроль

Питання для підсумкової оцінки знань:

1. Особливості колірної сприйняття і відтворення довколишнього світу
2. Що таке «реалістичний живопис» і його завдання
3. Палітра художника. Фарба і колір. Спектр.
4. Основні та похідні кольори. Взаємодоповнюючі кольори
5. Основні властивості кольору. Теплі та холодні кольори
6. Особливості акварельного живопису
7. Техніки живопису. Гуаш – як матеріал та техніка живопису
8. Поняття колориту. Художники-колористи, особливості їх палітри
9. Вплив освітлення на колірне вирішення зображення
10. Колорит у процесі створення і передачі художнього образу
11. Основні завдання живописного зображення голови людини
12. Малюнок голови людини – як важлива основа для живописного зображення
13. Роль етюдів у процесі живописного зображення голови людини
14. Вплив характеру освітлення на моделювання та колористичне вирішення зображення живої голови
15. Етапи виконання живописного зображення живої голови людини
16. Етапи створення живописного портрету

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання на лабораторних заняттях та переглядах з Живопису:

Оцінку «відмінно» (A) (90-100) - заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці.

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,

- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання зображення,
- самостійно аналізує та komponує зображення в аркуші
- досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- відповідно передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане у повному обсязі та на достатньому або високому рівні.

Оцінку «добре» (B) (82-89) – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення.

- студент добре володіє теоретичним матеріалом,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші
- добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- добре передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане на достатньому рівні у повному обсязі.

Оцінку «добре» (C) (74-81) – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення.

- студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
- аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші під керівництвом викладача
- допускає погрішності в передачі характеру освітлення, світлотіні, тону, матеріальності,
- розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок,
- виконує завдання у відведений час
- домашнє завдання виконано частково та посередньо, або повністю та на посередньому рівні.

Оцінку «задовільно» (D) (64-73) – заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання.

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- не вдало komponує зображення в аркуші
- розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
- недостатньо орієнтується в колірній палітрі
- допускається значних помилок у передачі характеру освітлення, світлотіні, тону, матеріальності,
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,
- домашнє завдання виконане частково та на низькому рівні.

Оцінку «задовільно» (E) (60-63) - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання.

- студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
- не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- допускається значних помилок у передачі характеру освітлення,
- не охайно і невчасно виконує завдання
- студент присутній на занятті,
- домашнє завдання не виконане, або виконане на низькому рівні й частково.

Оцінку «не задовільно» (F_x) (35-59) - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання.

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- не розуміє та не впевнено застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- не передає характер освітлення
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання

Оцінку «не задовільно» (F) (0-34) – заслуговує студент, який не володіє теоретичними та практичними знаннями.